

Godišnje istraživanje o zasijanim površinama i zasadima na kraju proljetne sjetve

Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)

Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za poljoprivredu, okoliš i regionalne statistike - Odsjek za statistiku poljoprivrede, šumarstva i ribarstva
1.3. Kontakt osoba	a) Fuad Bahtanović b) Fahrudin Subotić
1.4. Funkcija kontakt osobe	a) Šef odsjeka za statistiku poljoprivrede, šumarstva i ribarstva b) Stručni savjetnik za proizvodne statistike u poljoprivredi i ribarstvu
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	fuad.bahtanovic@bhas.ba , fahrudin.subotic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 928; +387 33 911 964
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka:	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	Podaci iz ovog istraživanja se odnose na podatke o zasijanim oraničnim površine prema načinu korištenja kao i površinama pod usjevima na kraju proljetne sjetve.
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	• Klasifikacija djelatnosti (NACE rev.2) - prema područjima i oblastima.
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo.
3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Korišteno poljoprivredno zemljište -predstavlja ukupnu površinu pod oranicama i baštama/vrtovima (povrtnjacima), stalnim travnim površinama (livadama i pašnjacima), stalnim zasadima (voćnjacima, vinogradima i rasadnicima) korištenu od strane gazdinstva.</p> <p>Obradena/Kultivirana površina -podrazumjeva površinu koja odgovara ukupno zasijanoj površini, ali se nakon žetve isključuje uništena površina (prirodne katastrofe i dr.).</p> <p>Površina usjeva –podrazumjeva površinu koja odgovara ukupno zasijanoj površini za proizvodnju (uzgoj) određenog usjeva tokom navedene godine.</p> <p>Oranice i bašte/vrtovi - to je zemljište koje se redovno obrađuje (oranjem ili drugačije) i na kojima se po utvrđenom redu (plodoredu) zasijavaju usjevi.</p> <p>Ugari - to su površine oranica i bašti/vrtova koje se ostavljaju za oparavak, najčešće tokom cijele poljoprivredne godine „na odmoru“ i obično su uključene u plodored.</p> <p>Voćnjaci (intenzivni i ekstenzivni) -površine s drvećem, grmovima i višegodišnjim biljkama bobičastog voća (osim jagoda,a uključujući citruse i maslinike) za proizvodnju voća.</p> <p>Vinogradi - to su površine na kojima su zasađeni čokoti vinove loze u vezanom uzgoju. Plantažni vinogradi su oni zasadi u kojima se redovno primjenjuju agrotehničke mjere (obrađa, njega, prskanje, i dr.). Obično su to zasadi na većim površinama sa određenim razmakom između čokota.</p> <p>Livade - livade su površine obrasle travom koje se redovno kose radi dobijanja sijena, odnosno koriste se za proizvodnju zeljaste krme prirodnim putem (samonikle kulture). Zajedno se iskazuju površine prirodnih i zasijanih livada.</p> <p>Pašnjaci - pašnjaci uključuju i grube pašnjake odnosno pašnjake za oskudnu ispašu i to su površine na kojima raste trava, trnje, grmlje i sl. I koje isključivo služe za ispašu stoke. Zajedno se iskazuju nizijski i planinski pašnjaci.</p> <p>Rasadnici - vinove loze, stabala voća i bobičastog voća, cvijeća i ukrasnog bilja,</p>

3.5. Statistička jedinica	<ul style="list-style-type: none"> • Sva pravna lica koja su u Administrativnom registru poslovnih subjekata entitetskih statističkih zavoda prema klasifikaciji djelatnosti BiH razvrstana u djelatnost definisanu u području A – Poljoprivreda (dio biljna proizvodnja); • Sva pravna lica koja nisu razvrstana u poljoprivrednu djelatnost (dio biljna proizvodnja), ali imaju jedinice koje obavljaju poslove u biljnoj proizvodnji; • Svi obrtnici koji se bave biljnom proizvodnjom, registrovani u statističkim i administrativnim izvorima podataka • Sva fizička lica (porodična poljoprivredna gazdinstva) koja u okviru svojih djelatnosti sadrže biljnu proizvodnju, kao glavnu ili sporednu granu.
3.6. Statistička populacija	Poljoprivredna gazdinstva koja koriste poljoprivredno zemljište za biljnu proizvodnju.
3.7. Referentno geografsko područje	Bosna i Hercegovina.
3.8 Vremenska pokrivenost	Od 1996.
3.9. Bazni period	Ne primjenjuje se.
4. Jedinica mjere	Za podatke o zasijanim površinama koriste se hektari (ha) i metri kvadratni (m ²).
5. Referentni period	31.05. referentne godine
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<p>Statističko istraživanje o biljnoj proizvodnji se provodi na osnovu Statističkog programa Bosne i Hercegovine i entitetskih statističkih programa kao i Godišnjih planova rada statističkih institucija u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Istraživanje je zasnovano na preporukama, konceptima i definicijama koje su sadržane u Regulativi broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine i u Regulativi broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine. Na ovaj način se obezbjeđuje uporedivost podataka sa EU i međunarodnim standardima.</p> <p>Istraživanje se provodi od strane entitetskih statističkih institucija : Federalni zavod za statistiku i Republički zavod za statistiku Republike Srpske na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09) i Zakona o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03). Provođenje istraživanja za područje Brčko Distrikta kao i kompilacija, agregiranje i međunarodno izvještavanje za nivo BiH je u nadležnosti Agencije za statistiku BiH u skladu sa Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 26/04 i 42/04). Istraživanje je zasnovano na Regulativi broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine i na Regulativi broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine.</p> <p>Također, Agencija za Statistiku BiH je odgovorna za koordinaciju entitetskih zavoda, metodologiju te razmjenu podataka i dokumenata sa Eurostatom.</p>
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	U dokumentu »Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku« navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene spoljnim korisnicima.
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	Povjerljivost statističkih podataka je zahtjevana zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Tako se u članu 27. Zakona o statistici BiH navodi da »Prilikom prikupljanja, obrade, dostave i distribucije statističkih podataka Bosne i Hercegovine, nadležni organi, uključujući organe na entitetskom nivou, poduzimaju sve mjere organizacione, regulatorne, administrativne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja«, a u članu 28. istog Zakona se kaže » Osobe koje prilikom obavljanja svojih poslova imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon što prestanu obavljati svoje funkcije«.

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu »Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku« navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene spoljnim korisnicima.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Krajem decembra svake godine BHAS objavljuje Kalendar objavljivanja sa preciznim datumom i vremenom objave statistika za narednu godinu.
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Godišnje.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	- Godišnje saopćenje „ZASIJANE POVRŠINE I ZASADI NA KRAJU PROLJETNE SJETVE 2015“ http://www.bhas.ba/saopstenja/2015/AGR_2015_002_01-bos.pdf .
10.2. Publikacije	- BiH u brojevima – dio „Poljoprivreda“ http://bhas.ba/tematskibilteni/BHB_2014_001_01_bh.pdf .
10.3. Online baza podataka	Nisu dostupni podaci o statistici biljne proizvodnje na on-line bazi podataka BHAS-a. Korištenje (konsultovanje) setova podataka: ne raspoložemo informacijama - ne postoji softwer za određivanja web hits.
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Pisani zahtjevi Telefonsko posredovanje Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji Publikacije Eurostata Baze podataka, namijenjene za internu upotrebu Korištenje (konsultovanje) meta podataka: Ne raspoložemo informacijama - ne postoji softwer za određivanja web hits.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	Metodologija o statistici biljne proizvodnje trenutno je u fazi nadogradnje zbog skorog prelaska na istraživanja na uzorku i zbog metodoloških izmjena u EU legislativi u ovoj oblasti. Stopa potpunosti meta podataka: ukupan broj korištenih metadata elemenata iz preporučene Referentne ESMS je 55. Broj raspoloživih metadata elemenata u Godišnjoj statistici usjeva iznosi 46. Znači, stopa potpunosti metapodataka za Godišnju statistiku usjeva je 84 % (46/55x100).
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	Izvještaj o kvalitetu je dostupan na web stranici BHAS-a na: http://www.bhas.ba/?option=com_content&view=article&id=85ba .
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	/
12. Relevantnost	

12.1. Korisničke potrebe	Učestali zahtjevi korisnika su zadovoljeni na način da se uz publikaciju vezanu za određeno istraživanje u okviru Godišnje statistike usjeva nalazi i tabela sa cjelokupnom serijom indeksa kao i pratećih grafikona. Kako bi se olakšala interpretacija podataka svako saopštenje sadrži i kratak komentar i metodološka uputstva. Prvenstveno se kao ključni korisnici Godišnje statistike usjeva na nivou BiH navode institucionalne organizacije poput državnih institucija BiH, entitetskih institucija, institucija Brčko Distrikta. Osim toga Agencija za statistiku BiH održava redovne kontakte sa visoko školskim ustanovama i korisnicima (privatni i društveni sektor) kojima se na upit dostavljaju svi traženi podaci o Godišnjoj statistici usjeva, a koji se ne podliježu obavezi zaštite podataka. Nadalje korisnici ovih podataka su i strane institucije kao što su ambasade i konzularna predstavništva, mnoge inostrane organizacije koje posluju na teritoriji BiH, zatim međunarodne i Evropske institucije i organizacije koje su uključene u proces prikupljanja i obrade ovih podataka kao što su to EUROSTAT, FAO, UNCCD, GTZ, itd.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika statističkih podataka Godišnje statistike usjeva.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: R1=100%.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	/
13.2. Greška uzorkovanja	/
13.3. Neuzoračka greška	Greška obuhvata: greške obuhvata se rjeđe javljaju i moguće su onda kada nije urađeno ažuriranje Registra poslovnih subjekata i onda kada podaci o porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima i poljoprivrednim kapacitetima kojima raspolažu nisu adekvatno evidentirani u općinskim službama. Također i neažurirani katastarski podaci i kompleksnost sistema poljoprivrede na nivou Bosne i Hercegovine čine opterećavajući faktor za korištenje administrativnih izvora podataka. Stopa prekomjernog obuhvata: ne postoje greške prekomjernog obuhvata izvještajnih jedinica. Greška mjerenja:
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Pravovremenost: T+81. Pravovremenost objave prvih rezultata: prvi rezultati iz Godišnje statistike usjeva su ujedno i konačni podaci.
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: nije bilo odstupanja između najavljenog datuma u godišnjem kalendaru publikovanja i stvarnog datuma objave, osim u posebnim slučajevima kada se publikovanje odgađa (neradni dani, praznici,...). Tačnost objave - objavljivanje za P: T+0. Nema odstupanja između najavljenog i stvarnog datuma objave (prema Kalendaru objavljivanja).
15. Uskladenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Podaci kojima se raspolaže u okviru Godišnje statistike usjeva nisu u potpunosti uporedivi sa podacima ostalih članica Evropskog statističkog sistema što je uzrokovano nedostatkom strukturalnih podataka kako za entitetski nivo i novo Brčko Distrikta tako i za nivo Bosne i Hercegovine. Naime radi se o nedostatku podataka o proizvodnim površinama za voćnjake odnosno maslinike i vinograde, a još uvijek se dio podataka oslanja na procjene na općinskom nivou. Postoje i dokumenti na nivou EU koji uređuju harmoniziran pristup pojedinim dijelovima metodologije i to su: Regulativa broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine, Regulativa broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine i Uredba Komisije broj 1200/2009 od 30 novembra 2009.
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: podaci Godišnje statistike usjeva su dostupni od 1996 godine dok se uporedive serije podataka mogu dobiti u periodu od 2001 godine do danas. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: podaci Godišnje statistike usjeva su dostupni od 1996 godine dok se uporedive serije podataka mogu dobiti u periodu od 2001 godine do danas.
15.3. Uskladenost – cross domain	Metodologija je usklađena s preporukama Eurostata (Regulativa Evropskog parlamenta i vijeća (EC) broj 543/2009.
15.4. Uskladenost – interna	Nema faktora od značaja koji bi utjecali na vremensku uporedivost osim slučaja usjeva na malim površinama.

16. Troškovi i opterećenje	Troškovi Agencije za statistiku BiH po pitanju Godišnje statistike usjeva u okviru koje postoji pet istraživanja nisu raspoloživi.
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	/
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka – prosječna veličina za P: nemamo informacija koje nam omogućavaju izračunavanje prosječne relativne i apsolutne veličina revizije podataka.
18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Podaci o zasijanim površinama dobijeni su agregiranjem podataka dobivenih redovnim statističkim istraživanjima u entitetskim zavodima za statistiku i podružnici Agencije za statistiku BiH iz Brčko Distrikta. Pravni subjekti dostavljaju podatke na osnovu knjigovodstvene i druge evidencije, dok se za individualna poljoprivredna gazdinstva vrše procjene od strane statističkih procjenitelja po pojedinim općinama.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Godišnje.
18.3. Prikupljanje podataka	Što se tiče prikupljanja podataka za područje entiteta i Brčko Distrikta ono se provodi izvještajnom metodom i obuhvata sva preduzeća/obrtnike i porodična poljoprivredna gazdinstva uključena u biljnu proizvodnju na teritoriji Bosne i Hercegovine. Podaci za pravna lica se prikupljaju na osnovu knjigovodstvene i druge evidencije dok se podaci za fizička lica prikupljaju metodom procjene od strane statističkih procjenitelja koji osim katastarskih podataka koriste i svoja sopstvena zapažanja na terenu kao i podatke iz prethodnih godina. Prikupljanje podataka se obavlja putem izvještajne metode uz korištenje sljedećih obrazaca: PO-21 (a, b) – Izvještaj o zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi, PO-22 (a, b) – Izvještaj o površinama i zasadima na kraju proljetne sjetve, PO-32 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima ranih usjeva i voća i očekivanim prinosima važnijih kasnih usjeva, PO-33 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa i PO-34 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima južnog voća i maslina. Podaci prikupljeni od strane entitetskih statističkih institucija se nakon dostave agregiraju i kompiliraju uz određene kontrole za nivo Bosne i Hercegovine.
18.4. Validacija podataka	Entitetske statističke institucije i Agencija za statistiku BiH vrše kontrole validnosti i vjerodostojnosti podataka. Kontrola vjerodostojnosti podataka podrazumijeva provjere tačnosti podataka i procjene svih mogućih grešaka koje su vezane s podacima. Validacijom se prati konzistentnost podataka u odnosu na ranije vremenske serije.
18.5. Kompilacija podataka	Kompilacija podataka za nivo BIH se vrši na osnovu podataka entitetskih statističkih institucija i podataka podružnice BHAS-a iz BD. Imputacija - stopa: ne posjedujemo relevantne informacije na osnovu kojih radimo na izračunavanju ove stope.
18.6. Prilagođavanje	Ne koriste se statistički postupci za podešavanje serije (podaci o Godišnjoj statistici usjeva u proteklim godinama nisu desezonirani.).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Ne vrši se sezonsko prilagođavanje.
19. Komentar	/